

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع دهها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک بپیوندید.

لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک (کلیک کنید)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

مجموعه سوالات استادبانک

۱- جدول زیر را کامل کنید.

نقد و ارزیابی	نخستین جریان‌های اجتماعی جهان اسلام	ویژگی‌ها
		-۱
		-۲
		-۳

» پاسخ «

نقد و ارزیابی	ویژگی‌ها	نخستین جریان‌های اجتماعی جهان اسلام
	حرکت نخستین بیدارگران اسلامی در ایران	۱- مقابله عالمان دینی با روسیه تزاری و تدوین رساله جهادیه
	حرکت اصلاحی امیرکبیر و حکم میرزا شیرازی	۲- تحریم تباکو
	نمونه حرکت در جهان اسلام	۳- اقدامات سید جمال الدین اسدآبادی

۲- درباره‌ی سرانجام جریان‌های ناسیونالیستی و مارکسیستی در ایران مطالعه کنید.

» پاسخ «

می‌توانید یکی از جریان‌های ناسیونالیستی مانند: جبهه‌ی ملی حزب مشروطه ایران و حزب پان ایرانیسم یا یکی از جریان‌های مارکسیستی مانند: حزب توده، سازمان چریک‌های فدایی خلق، راه کارگر و ... را مطالعه کنید و برای کسب اطلاعات به اینترنت مراجعه کنید.

- ۳- دربارهٔ فعالیت‌های اسلام‌ستیزانه‌ی رضاخان و چهره‌های منوّالفکری که در کابینه‌های او حضور داشتند، گفت و گو کنید.

■ علی‌اکبر داور، عبدالحسین خان تیمورتاش، تقی‌زاده و محمدعلی فروغی از جمله چهره‌های منوّالفکری بودند که در کابینه رضاخان حضور داشتند.

■ واقعه مسجد گوهرشاد

» پاسخ «

برخی از فعالیت‌های اسلام‌ستیزانه‌ی رضاخان و یاران او را به این ترتیب می‌توان فهرست کرد: مبارزه با شعائر دینی، ایجاد محدودیت‌هایی برای روحانیت، کشف حجاب، ورود خانواده‌ی رضاخان به حرم حضرت معصومه بازخوانی تاریخ فلسفه غرب) توسط فروغی و ... (در تاریخ فروردین ۱۲۰۶)

- ۴- محمد عبد شاگرد سید جمال‌الدین اسدآبادی، در مصر بود و این سخن منسوب به اوست: در شرق مسلمان دیدم و اسلام را ندیدم و در غرب، اسلام را دیدم و مسلمان ندیدم. در کلاس درباره‌ی این سخن گفت و گو کنید و آنرا نقد و بررسی نمایید.

» پاسخ «

منظور وی مواردی مانند نظم، احترام به قانون، علم دوستی، احترام به یکدیگر و ... است که دستورات اسلام هستند ولی توسط بسیاری از مسلمانان نادیده گرفته می‌شود و در کشورهای غیراسلامی غرب به آن‌ها توجهی نمی‌شود. البته با تعمق بیشتر در فرهنگ غرب پی به برخی عناصر دین‌گریز در آن می‌بریم که باید به آن‌ها نیز توجه داشت و این سخنان افرادی مانند عبد، تنها از دید اقتصادی و سیاسی است نه فرهنگی

مجموعه سوالات استادبانک

۵- به ترتیب موارد زیر با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- نگرش به عالم و آدم

- رفتار متناسب با منافع آیندگان

- روی آوردن به ناسیونالیسم

(۱) جامعه‌پذیری - پدیده‌ی اجتماعی - منش بیدارگران اسلامی

(۲) کارکردن نهاد فرهنگی - هنجار اجتماعی - پیدایش رنسانس

(۳) فرهنگ عمومی - کنش انسانی - آرمان سیاسی فراماسونرها

(۴) مصاديق فرهنگ - کنش اجتماعی - ویژگی منورالفکران غرب‌زده

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- فرهنگ شیوه‌ی زندگی گروهی از انسان‌ها است که با یک‌دیگر زندگی می‌کنند. برای مثال نوع خوراکی‌ها، پوشش‌ها، نگرش به عالم و آدم و ... از مصاديق فرهنگ به شمار می‌آیند.

- در کنش اجتماعی رفتار فرد ناظر دیگران (گذشتگان / معاصران / آیندگان) و رفتار و اعمال آن‌ها است.

- روی آوردن به ناسیونالیسم، ویژگی منورالفکران غرب‌زده است.

۶- این موارد به ترتیب، عملکرد چه کسانی و چه جریاناتی بود؟

- سرکوب مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود

- موفق شدن در مقابله با استعمار قدیم

- باز شدن راه استثمار برای صاحبان ثروت

(۱) روش فکران چپ - بیدارگران اسلامی - نظام سلطه

(۲) منورالفکران غرب‌گرا - انقلاب‌های آزادی‌بخش - لیبرالیسم

(۳) دولتمردان قاجار - کشورهای زیرنفوذ بلوک شرق - امپریالیسم

(۴) نظام شاهنشاهی - انقلاب اسلامی ایران - بازارهای مشترک منطقه‌ای

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استبداد استعماری ناشی از حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، به دلیل واپستگی به کشورهای استعمارگر و عمل کردن مطابق منافع این کشورها، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش ساخت و مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب کرد.

انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق شدند، ولی در قطع واپستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند.

لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعر آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد.

- ۷- عبارت‌های زیر به ترتیب بیانگر ویژگی‌های کدام گروه‌ها هستند؟
- به ناسیونالیسم که اندیشه‌ی سیاسی قوم‌گرایانه‌ی غرب متجدد بود، روی آورده بودند.
  - حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند.
  - با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب، شناخت عمیقی نداشتند.
- (۱) منورالفکران غرب‌گرا - روشنفکران چپ - نخستین بیدارگران اسلامی
(۲) روشنفکران چپ - منورالفکران غرب‌گرا - منورالفکران غرب‌گرا
(۳) روشنفکران چپ - منورالفکران غرب‌گرا - نخستین بیدارگران اسلامی
(۴) منورالفکران غرب‌گرا - روشنفکران چپ - روشنفکران چپ

پاسخ

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عبارت‌های «به ناسیونالیسم که اندیشه‌ی سیاسی قوم‌گرایانه‌ی غرب متجدد بود، روی آورده بودند»، «حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند» و «با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند» به ترتیب بیانگر ویژگی‌های منورالفکران غرب‌گرا، روشنفکران چپ و نخستین بیدارگران اسلامی می‌باشد.

- ۸- پیامد حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، ..... بود. چون برخی از روشنفکران چپ آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند و حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند، ..... در کشورهای اسلامی پدید آمد که حرکت‌های اعتراض‌آمیز روشنفکران چپ کشورهای مسلمان، اغلب مورد حمایت ..... قرار می‌گرفت.
- (۱) رشد اندیشه‌های ناسیونالیستی و مارکسیستی - قدرت‌های سکولاری - بلوک غرب
(۲) استبداد ایلی - روشنفکری نسل اول - بلوک شرق و شوروی
(۳) رشد اندیشه‌های قومی و ناسیونالیستی - جاذبه‌ی روشنفکری چپ - بلوک غرب
(۴) استبداد استعماری - روشنفکری التقاطی چپ - بلوک شرق

پاسخ

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت. برخی از روشنفکران چپ، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند، حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند، به این ترتیب روشنفکری التقاطی چپ در کشورهای اسلامی پدید آمد. حرکت‌های اعتراض‌آمیز روشنفکران چپ کشورهای مسلمان اغلب مورد حمایت بلوک شرق قرار می‌گرفت.

- ۹- کدام گزینه به ترتیب به ویژگی «منورالفکران غرب‌گرا (نسل اول) و «نسل دوم روشنفکران» مربوط نیست و نسل دوم روشنفکران تا چه زمانی در کشورهای اسلامی، جاذبه داشتند؟
- ۱) به دنبال اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند - اعتراض آن‌ها به روشنفکران نسل اول به دلیل اسلام‌ستیزی آنان نبود - تا سقوط پهلوی دوم
- ۲) شکل‌گیری تحت تأثیر جریان‌های چپ - عدم احساس خطر نسبت به کشورهای استعمارگر - تا پیش از فروپاشی بلوك شرق
- ۳) مفهوم امت و ملت اسلامی برای آن‌ها منفور بود - اعتراض آن‌ها به روشنفکران نسل اول به دلیل گریز آنان از اسلام نبود - تا سقوط پهلوی دوم
- ۴) شکل‌گیری تحت تأثیر جریان‌های چپ - حرکت در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی و مارکسیستی - تا پیش از فروپاشی بلوك شرق

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نسل دوم روشنفکران (روشنفکران چپ‌گرا) تحت تأثیر جریان چپ در کشورهای اروپایی بودند، نه منورالفکران غرب‌گرا.

منورالفکران غرب‌گرا، نسبت به کشورهای استعمارگر، احساس خطر نمی‌کردند، نه روشنفکران چپ‌گرا. تا پیش از فروپاشی بلوك شرق، روشنفکران چپ در کشورهای اسلامی، جاذبه داشتند.

- ۱۰- به ترتیب بیان کنید نخستین بیدارگران اسلامی، چه نوع خطرهایی را گوشزد می‌کردند، در مقابله با کدام دسته خطرها، جنبش‌هایی را ایجاد کردند و کدامیک از جنبش‌های زیر، از اقدامات نخستین نخستین بیدارگران اسلامی نیست؟
- ۱) خطر جوامع غربی و خطر شیوهٔ برخوردهٔ که دولت‌های اسلامی در برابر آنان داشتند - خطر جوامع غربی - برخورد علماء با مسئلهٔ کشف حجاب
- ۲) خطر تفرقه میان قومیت‌های مختلف درون امت اسلامی را بیان می‌کردند - خطر کشورهای استعمارگر - حکم میرزا شیرازی در تحریم تباکو
- ۳) خطر منورالفکران غرب‌گرا و خطر روشنفکران چپ را مطرح می‌کردند - خطر روشنفکران چپ‌گرا - اصلاحات امیرکبیر
- ۴) خطر ورود روسیه به داخل مرزهای کشور ما و ضرورت مقابله با آن‌ها را مطرح می‌کردند - خطر لژهای فراماسونری - حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه

«پاسخ»

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی آن است که به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند، به عبارت دیگر این‌ها کسانی بودند که به خطر جوامع غربی و شیوهٔ برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب توجه کردند و حرکت‌ها و جنبش‌هایی را در مقابله با غرب به وجود آورده‌اند. حضور فعالان عالمان دینی در مقابله با روسیه‌ی تزاری و تدوین رساله‌های جهادیه، اصلاحات امیرکبیر و حکم میرزا شیرازی در تحریم تباکو، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران بودند، نه برخورد علماء با مسئلهٔ کشف حجاب.

۱۱- به ترتیب بیان کنید دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی که اغلب در حاشیه‌ی قومی، مهجور مانده بودند، چه نام داشتند، دولت‌های کشورهای مسلمان، در چه وضعیتی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند و عالمان دینی اغلب چه نوع تعاملی با این قدرت‌ها داشتند؟

- (۱) قران و عترت - نقد رویکرد تقليدی به فرهنگ غرب - تأیید قدرت حاکم و حمایت از آن
- (۲) فقاهت و عدالت - مقابله با خطر جوامع غربی و استبداد استعماری - در حد واجبات نظامیه
- (۳) فقاهت و عدالت - به میزان دوری از سنن دینی و اسلامی - ضرورت حفظ امنیت
- (۴) قرآن و عترت - مقاومت در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب - نزاع و رقابتی سخت با حاکمان

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «فقاهت» و «عدالت» که دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی هستند، اغلب در حاشیه‌ی مناسبات قدرت‌های قومی، باقی مانده بودند. دولت‌های کشورهای مسلمان به میزان دوری از سنت‌های دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند. عالمان دینی، اغلب براساس ضرورت حفظ امنیت، با قدرت‌های سیاسی جهان اسلام (دولت‌های کشورهای مسلمان) تعامل می‌کردند.

- ۱۲- کدامیک در رابطه با روشن‌فکران چپ کشورهای اسلامی درست است؟
- (۱) مورد حمایت بلوک شرق - عدم اعتراض به نسل اول به دلیل اسلام‌ستیزی - تداوم جاذبه پس از فروپاشی بلوک شرق
  - (۲) حرکت اجتماعی برخی از آنان به صورت مکاتب غیرتوحیدی - مورد حمایت بلوک غرب - تداوم جاذبه تا حفظ جاذبه‌های روشن‌فکری چپ در سطح جهانی
  - (۳) خودداری برخی از آنان از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم - سازمان دادن حرکت‌های خود در چارچوب اندیشه‌های لیبرالیستی - مورد حمایت بلوک غرب و شرق
  - (۴) سازمان دادن حرکت‌های خود در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی - تداوم جاذبه تا هنگام فروپاشی بلوک شرق - اعتراض به نسل اول روشن‌فکران نسبت به عملکرد اقتصادی نظامهای سرمایه‌داری و لیبرالیستی

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. روشن‌فکران چپ کشورهای اسلامی، حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند. تا هنگام فروپاشی بلوک شرق، روشن‌فکران چپ در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند. اعتراض روشن‌فکران چپ به روشن‌فکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی آنان نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظامهای لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.

مجموعه سوالات استادبانک

- ۱۳- به ترتیب این موارد عملکرد چه کسانی و چه جریاناتی بود؟
- باز شدن راه استثمار برای صاحبان ثروت
  - موفق شدن در مقابله با استعمار قدیم
  - مخدوش ساختن استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی
  - (۱) نظام سلطه - انقلاب اسلامی ایران - روشن فکران چپ
  - (۲) لیبرالیسم - انقلاب‌های آزادی‌بخش - منورالفکران غرب گرا
  - (۳) امپریالیسم - کشورهای زیر نفوذ بلوک شرق - کانون‌های ثروت و قدرت
  - (۴) بازارهای مشترک منطقه‌ای - بیدارگران اسلامی - کشورهای استعمارگر

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. لیبرالیسم با تکیه بر شعار آزادی و خصوصاً آزادی اقتصادی راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرده و عدالت را نادیده گرفته بود. انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شوند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند. رهایی حومت منورالفکران غرب گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر و عمل مطابق منافع این کشورها، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می‌سازد و مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب می‌کند.

- ۱۴- وجه اشتراک منورالفکران غرب گرا، با بیدارگران اسلامی و روشنفکران چپ، چه بود؟
- (۱) استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع را می‌خواستند - نسبت به کشورهای استuarگر احساس خطرنمی کردند.
  - (۲) اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی را دنبال می‌کردند - اندیشه‌های ناسیونالیستی داشتند.
  - (۳) اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی را دنبال می‌کردند - نسبت به کشورهای استuarگر احساس خطرنمی کردند.
  - (۴) استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع را می‌خواستند - اندیشه‌های ناسیونالیستی داشتند.

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منورالفکران غرب گرا مانند بیدارگران اسلامی، خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند. اندیشه سیاسی ناسیونالیستی بین منورالفکران غرب گرا و روشن فکران چپ، مشترک بود.

- ۱۵- به ترتیب «استبداد استعماری» و «حذف ساختارهای اجتماعی پیشین» عملکرد چه کسانی بود؟
- (۱) فراماسونرها - منورالفکران غرب گرا
  - (۲) روشنفکران چپ - جریان‌های فراماسونری
  - (۳) گروه‌های ناسیونالیستی - جریان‌های روشنفکری چپ
  - (۴) منورالفکران غرب گرا - حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منورالفکران غرب گرا - حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان

- ۱۶- از مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی نیست؟
- (۱) بیداری از بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند و وحدت امت اسلامی را دنبال می‌کردند.
  - (۲) به دنبال اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی بودند و به ناسیونالیسم روی آورده بودند.
  - (۳) به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند.
  - (۴) تشکیل قدرت واحد اسلامی را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند.

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به ناسیونالیسم روی آورده بودند ویژگی منورالفکران غرب‌گرا بود.

- ۱۷- هر عبارت به کدام یک از جریان‌های فکری و اجتماعی اشاره دارند؟ (به ترتیب)
- اعتراض نسل دوم غرب‌گرایان از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.
  - به رغم رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب آشنایی عمیق با فرهنگ غرب و ابعاد دنیوی آن نداشتند.
  - به اندیشه‌ی سیاسی قوم‌گرایانه‌ی غرب متعدد روی آورده بودند.
  - ره‌آورده حکومت آنان در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری بود.
- (۱) روشن‌فکران چپ کشورهای اسلامی - منورالفکران غرب‌گرا - بیدارگران اسلامی - منورالفکران غرب‌گرا
  - (۲) منورالفکران غرب‌گرا - روشن‌فکران غرب‌گرا - بیدارگران اسلامی - منورالفکران غرب‌گرا
  - (۳) روشن‌فکران چپ کشورهای اسلامی - بیدارگران اسلامی - منورالفکران غرب‌گرا - منورالفکران غرب‌گرا
  - (۴) منورالفکران غرب‌گرا - بیدارگران اسلامی - روشن‌فکران غرب‌گرا - روشن‌فکران غرب‌گرا

» پاسخ «

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اعتراض روشن‌فکران چپ به روشن‌فکران نسل اول به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی آنان نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت. بیدارگران نخستین، به رغم رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، آشنایی عمیق با فرهنگ غرب و ابعاد دنیوی آن نداشتند. منورالفکران غرب‌گرا به ناسیونالیسم که اندیشه‌ی سیاسی قوم‌گرایانه‌ی غرب متعدد بود، روی آورده بودند. ره‌آورده حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی استبداد استعماری بود.

- ۱۸- تعامل عالمان شیعی با قاجار بر چه اساسی بود و نخستین بیدارگران اسلامی در ایران، چه اقداماتی انجام دادند؟
- (۱) مقاومت منفی - به ناسیونالیسم روی آورده بودند.
  - (۲) فعالیت رقابت آمیز - آنها برای اصلاح برخی رفتارهای پادشاهان قاجار تلاش می‌کردند.
  - (۳) مقاومت منفی - جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان و ساختار حکومت قاجار به وجود آورده‌اند.
  - (۴) فعالیت رقابت آمیز - جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان و ساختار حکومت قاجار به وجود آورده‌اند.

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مقاومت منفی - جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان قاجار به وجود آورده‌اند.

- ۱۹- قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان چگونه بود؟
- (۱) وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.
  - (۲) ساختارهای اجتماعی پیشین را حفظ می‌کردند.
  - (۳) می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را حفظ کنند.
  - (۴) ریشه در باورها و پیشینهٔ تاریخی این کشورها داشت.

پاسخ

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.

- ۲۰- گروهی که خود را بیدارگر می‌دانستند، در کجا سازمان می‌بافتند و بیداری را چگونه معنا می‌کردند؟
- (۱) در کشورهای مسلمان - بازگشت به اسلام و تقليد از رفتار فرنگیان
  - (۲) در لژهای فراماسونری - احساس خطر نسبت به کشورهای استعمارگر
  - (۳) در لژهای فراماسونری - گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی
  - (۴) در کشورهای غربی - اصلاح رفتار دولتهای مسلمان و استقلال اقتصادی و سیاسی آنان

پاسخ

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در لژهای فراماسونری - گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی

- ۲۱- کدام گزینه عبارت‌های زیر را به درستی کامل می‌کند؟ (به ترتیب)
- بیدارگران اسلامی، بیداری را در ..... می‌دانستند.
  - آسیب‌پذیری بیشتر کشورهای مسلمان در برابر کشورهای غربی به علت ..... بود.
  - جاذبه‌ی روشنفکران چپ تا ..... بود.
- (۱) بازگشت به اسلام و عمل به آن - مرعوب و شیفته‌ی فرهنگ غرب - بعد از فروپاشی بلوک شرق
  - (۲) اصلاح رفتار دولتهای اسلامی - دوری از سنن دینی و اسلامی - بعد از فروپاشی بلوک شرق
  - (۳) بازگشت به اسلام و عمل به آن - دوری از سنن دینی و اسلامی - هنگام فروپاشی بلوک شرق
  - (۴) اصلاح رفتار دولتهای اسلامی - تضعیف عزت و استقلال کشورهای اسلامی - هنگام نفوذ بلوک غرب

پاسخ

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند. دولتهای کشورهای مسلمان به میزان دوری از سنن دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند. با فروپاشی بلوک شرق و از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهانی، این جریان در کشورهای اسلامی نیز جاذبه‌ی خود را از دست داد.

- ۲۲- منور الفکران غرب‌گرا در ابتدا از کدام پدیده سخن می‌گفتند و در نهایت اقدام به چه کاری کردند؟
- (۱) خطر جوامع غربی برای کشورهای خود - به وجود آمدن حرکت‌ها و جنبش‌هایی مقابل غرب
  - (۲) خطر جوامع غربی برای کشورهای خود - تشکیل حکومت‌های سکولار
  - (۳) ضرورت اصلاحات در دولت کشورهای خود - تشکیل حکومت‌های سکولار
  - (۴) ضرورت اصلاحات در دولت کشورهای خود - به وجود آمدن حرکت‌ها و جنبش‌هایی مقابل غرب

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منورالفکران غرب زده که در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت کشورهای خود سخن می‌گفتند، در نهایت با حمایت و دخالت کشورهای غربی توانستند حکومت‌های سکولار را در جوامع خود تشکیل دهند.

- ۲۳- ویژگی‌های زیر به ترتیب در مورد کدام گرایش فکری است؟
- اعتراضاتی که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت، اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند.
  - آن‌ها خواستار اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی بودند، ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف و ساختارهای اجتماعی جدید ایجاد کردند.
- (۱) بیدارگران اسلامی - روشنفکران غرب‌گرا
  - (۲) روشنفکری التقاطی - منورالفکران غرب‌گرا
  - (۳) روشنفکران سوسیالیست و مارکسیست - روشنفکران غرب‌گرا
  - (۴) روشنفکران چپ کشورهای اسلامی - بیدارگران اسلامی

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روشنفکران چپ، حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند. برخی از آنان، حرکت‌های اجتماعی‌شان را آشکارا به صورت مکاتب غیر توحیدی مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند، حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند. به این ترتیب، نوعی روشنفکری التقاطی چپ در کشورهای اسلامی پدید آمد. حرکت‌های اعتراض‌آمیز روشنفکران چپ کشورهای مسلمان، اغلب مورد حمایت‌های بلوک شرق قرار می‌گرفت.

منورالفکران یا روشنفکران غرب‌گرا مانند بیدارگران اسلامی، خواستار اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی بودند. قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان ریشه در اعتقادات و بیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. آنان با اثکا به این قدرت، اقدام به از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی، حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید می‌کردند.

- عبارات زیر را به ترتیب از حیث صحیح یا غلط بودن، مشخص کنید.
- روشنفکران غرب‌گرا خواستار اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی بودند.
  - لژ آدمیت و لژ بیداری ایرانیان از نخستین لژهایی بود که بیدارگران در ایران تأسیس کردند.
  - حضور فعال عالمان دینی و مقابله با روسیهٔ تزاری و تدوین رساله‌های جهادیه، حرکت اصلاحی امیرکبیر و اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردانش، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران بود.
  - روشنفکران چپ، حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیسمی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند.

(۱) غ - غ - ص - غ   (۲) ص - غ - ص - غ   (۳) ص - غ - غ - ص   (۴) غ - ص - غ - ص

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست:

روشنفکران غربی، اومانیسم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منور الفکری، ترجمه کردند و به همین دلیل خود را منور الفکر خوانندند. لژ آدمیت و لژ بیداری ایرانیان از نخستین لژهایی بود که منور الفکران در ایران تأسیس کردند. حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیهٔ تزاری و تدوین رساله‌های جهادیه، حرکت اصلاحی امیرکبیر و حکم میرزا شیرازی در تحریم تباکو، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران و اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در دیگر کشورهای اسلامی، نمونه‌هایی از این حرکت‌ها در جهان اسلام است.

- ۲۵- کدام گزینه به ترتیب درباره منورالفکران غرب گرا، درست و درباره روشنفکران چپ، نادرست است؟
- (۱) حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر را یک فرصت می‌دانستند - برخی از آنان، حرکت‌های اجتماعی خود را به صورت مکاتب غیرتوحیدی، مطرح می‌کردند.
  - (۲) اصلاح را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند - برخی از آن‌ها را رویارویی مستقیم با اندیشه و باور دینی مردم خودداری می‌کردند و گاه، اندیشه‌های خود را در پوشش‌های دینی بیان می‌داشتند.
  - (۳) به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم گرایانه غرب متعدد بود، روی می‌آوردند - با اینکا به قدرت استعمار جهانی، در جهت حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی استعماری جدید اقدام می‌کردند.
  - (۴) رهبر حکومت آن‌ها در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری است - حرکت‌های اعتراض‌آمیز آنان در کشورهای مسلمان در دنیا دو قطبی قرن بیستم، اغلب در سایه حمایت‌های بلوک شرق قرار می‌گرفت.

» پاسخ «

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های منورالفکران غرب گرا عبارت‌اند از:
- نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند، بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند.
  - مانند گروه قبل، خواستار اصلاح رفتار دولتهای کشورهای اسلامی بودند.
  - برخلاف بیدارگران اسلامی، اصلاح را در بازگشت به اسلام نمی‌دانستند، بلکه اصلاح را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.
  - مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران، مفهومی بی‌معنا یا منفور بود و در مقابل آن، به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم گرایانه غرب متعدد بود، روی می‌آوردند.
  - منورالفکران غرب گرا که در قدمهای نخست از ضرورت اصلاحات در دولتهای کشورهای خودسخن می‌گفتند، در نهایت با حمایت و دخالت کشورهای خودسخن می‌گفتند، در نهایت با حمایت و دخالت کشورهای غربی توانستند حکومت‌های سکولار را در جوامع خود تشکیل دهند.
  - قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در باورها، اعتقادات و پیشینهٔ تاریخی این کشورها نداشت.
  - قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. آنان با اینکا به این قدرت، در جهت از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی، حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی استعماری جدید اقدام می‌کردند.
  - روشنفکران چپ، حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان دادند. برخی از آنان، حرکت‌های اجتماعی خود را به صورت مکاتب غیرتوحیدی آشکار مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با اندیشه و باور دینی مردم، خودداری می‌کردند، بلکه گاه نیز اندیشه‌های خود را در پوشش‌های دینی بیان می‌داشتند. به این ترتیب، نوعی روشنفکری التقاطی چپ در کشورهای مسلمان، در دنیا دو قطبی قرن بیستم، اغلب در سایه حمایت‌های بلوک شرق قرار می‌گرفت.

- ۲۶- کدام یک، جزء قدرت‌های سکولار که آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را با حمایت دولتهای غربی دنبال می‌کردند، نبود؟

- (۱) آتاورک در ترکیه - رضاخان در ایران
- (۲) رضاخان در ایران - امان‌الله خان در افغانستان
- (۳) آتاورک در ترکیه - امان‌الله خان در افغانستان
- (۴) امان‌الله خان در افغانستان - محمد عبده در مصر

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. محمد عبده در مصر، جزء این افراد نبود.

- ۲۷- تعامل اندیشمندان دینی با غرب متعدد بر چه اساسی بود و در نخستین رویارویی‌های غرب متعدد با جهان اسلام، قدرت‌های سیاسی جهان اسلام چگونه عمل می‌کردند؟
- (۱) حفظ امنیت - علی‌رغم رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند.
  - (۲) ایجاد آزادی - در عین رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند.
  - (۳) حفظ شعایر اسلام - با وجود رعایت ظواهر اسلامی، در پوششی از نفاق عمل می‌کردند.
  - (۴) برقراری استقلال - به علت دوری از سنن دینی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر غرب پیدا می‌کردند.

» پاسخ «

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نخستین رویارویی غرب متعدد با جهان اسلام هنگامی رخ داد که قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، علی‌رغم رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند و عالمان دینی، اغلب بر اساس ضرورت حفظ امنیت با آن‌ها تعامل می‌کردند.

- ۲۸- به ترتیب، کدام‌یک ویژگی منورالفکران و بیدارگران اسلامی است؟
- (۱) تشکیل قدرت واحد اسلامی را دنبال می‌کردند - اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی را پی می‌گرفتند.
  - (۲) متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند - نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند.
  - (۳) حضور اقتصادی و سیاسی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند - وحدت امت اسلامی را دنبال می‌کردند.
  - (۴) خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند - حضور اقتصادی و سیاسی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند.

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منورالفکران، حضور اقتصادی و سیاسی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند و بیدارگران اسلامی، وحدت امت اسلامی را دنبال می‌کردند.

- ۲۹- عکس العمل رجال سیاسی جوامع اسلامی در قبال قدرت نظامی، نفوذ سیاسی - اقتصادی و جاذبه‌های دنیاگی کشورهای غربی چگونه بود و چه نتیجه‌ای داشت؟
- (۱) به موضع گیری در قبال آن‌ها منجر می‌شد - به تقویت و تجهیز آن‌ها کمک می‌کرد.
  - (۲) مغلوب و مرعوب فرهنگ غرب می‌شدند - امنیت کشورهای اسلامی خدشه‌دار می‌شد.
  - (۳) موجب همبستگی آن‌ها با ملت‌هایشان می‌شد - به رشد استعدادهای آن‌ها کمک می‌کرد.
  - (۴) مرعوب و شیفته‌ی فرهنگ غرب می‌شدند - عزت و استقلال کشورهای اسلامی را تضعیف می‌کرد.

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی کشورهای غربی، دولتمردان و رجال سیاسی جوامع اسلامی را مرعوب و شیفته‌ی فرهنگ غرب می‌ساخت و این مسئله، عزت و استقلال کشورهای اسلامی را تضعیف می‌کرد.

مجموعه سوالات استادبانک

۳۰- در نخستین رویارویی‌های غرب متجدد با جهان اسلام، عالمان دینی اغلب برای حفظ چه چیزی با آنها تعامل می‌کردند؟

۴) عدالت

۳) استقلال

۲) امنیت

۱) آزادی

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. امنیت

۳۱- کدام یک ویژگی منورالفکران غرب گرا بود؟

۱) بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.

۲) به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند.

۳) قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند.

۴) حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند.

«پاسخ»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منورالفکران غرب گرا، نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می‌دانستند.

۳۲- کدام گزینه به ترتیب به «ویژگی‌های حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان» و «سازماندهی اندیشه‌های روشنفکران چپ» به درستی اشاره می‌کند؟

۱) با اتکا به قدرت استعمار به ایجاد مظاهر دینی و اسلامی پرداختند - گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند.

۲) قدت آنان ریشه در اعتقادات و پیشینه‌ی تاریخی این کشورها نداشت - حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های لیبرالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند.

۳) قدرت آنها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود - بسیاری از آنان حرکت‌های اجتماعی‌شان را آشکارا به صورت مکاتب غیرتوحیدی مطرح می‌کردند.

۴) آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را با حمایت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند - برخی از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند.

«پاسخ»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان ← آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را با حمایت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند.

سازماندهی اندیشه‌های روشنفکران چپ ← برخی از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند.

۳۳- کدام گزینه جدول زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

منورالفکران غرب گرا	نخستین بیدارگران اسلامی	روشنفکران چپ
ب	الف	ج

- (۱) نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می‌دانستند - حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی سازمان می‌دادند - به اندیشه‌ی سیاسی قوم‌گرایانه‌ی غرب متعدد روی آورده بودند.
- (۲) آشنایی عمیق با فرهنگ غرب و ابعاد دنیوی آن نداشتند - در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند - اعتراضات آنان از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.
- (۳) خواستار اصلاح رفتار دولت‌های مسلمان بودند - راه نجات جوامع مسلمان را در بازگشت به اسلام می‌دانستند - حرکت‌های اعتراض‌آمیز روشنفکران چپ اغلب مورد حمایت‌های بلوک شرق قرار می‌گرفت.
- (۴) آشنایی عمیق با ابعاد اقتصادی و سیاسی غرب نداشتند - راه نجات جوامع مسلمان را در بازگشت به اسلام می‌دانستند - اعتراضات آنان به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلام بود.

» پاسخ «

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نخستین بیدارگران اسلامی ← آشنایی عمیق با فرهنگ غرب و ابعاد دنیوی آن نداشتند. منورالفکران غرب گرا ← در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند. روشنفکران چپ ← اعتراضات آنها از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.

- ۳۴- به ترتیب هر عبارت به نشانه‌ی کدام انقلاب، افراد و عملکرد اشاره دارد؟
- بازگشت مردم ایران به حرکت ناتمام با هزینه‌ی نزدیک به صد سال تجربه‌ی تاریخی انجام شد.
- آتابورک، رضاخان و امان‌الله خان
- حذف کارگزاران مستقیم غرب

- (۱) انقلاب مشروطه - منورالفکران غرب گرا - انقلاب اسلامی ایران
- (۲) انقلاب اسلامی ایران - قدرت‌های سکولار - انقلاب‌های آزادی‌بخش
- (۳) انقلاب اسلامی ایران - روشنفکران غرب گرا - انقلاب‌های آزادی‌بخش
- (۴) انقلاب مشروطه - حاکمان سکولار - انقلاب اسلامی ایران

» پاسخ «

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. انقلاب اسلامی ایران، بازگشت مردم ایران به حرکت ناتمامی بود که در مشروطه آغاز کرده بودند. آتابورک در ترکیه، رضاخان در ایران و امان‌الله خان در افغانستان، سه نمونه از قدرت‌های سکولاری‌اند که آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را با حمایت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند. انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شدند، ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند.

مجموعه سوالات استادبانک

- ۳۵- از دیدگاه منورالفکران غرب‌گرا «بیداری»، اومنیسم» و «روشنگری مدرن» چگونه ترجمه شدند.
- (۱) پیوستن به فرهنگ اسلامی - بیداری ایرانیان - منورالفکری
  - (۲) گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی - آدمیت - منورالفکری
  - (۳) بازگشت به فرهنگ اسلام - بیداری ایرانیان - روش‌فکری چپ
  - (۴) گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی - آدمیت - روش‌فکری چپ

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منورالفکران غرب‌گرا برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را در گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی معنا می‌کردند. آنان در ایران، اومنیسم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه می‌کردند.

- ۳۶- به ترتیب پیامد هر عبارت را کدام گزینه نشان می‌دهد؟
- فروپاشی بلوک شرق
  - حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی
  - اتکای حاکمان سکولار به قدرت استعمار
  - دوری دولتهای کشورهای مسلمان از سنن دینی
- (۱) روی آوردن غرب‌گرایان به اندیشه‌های لیبرالیستی - استبداد استعاری - حذف ساختارهای اجتماعی جدید - تقویت استقلال و عزت کشورهای اسلامی
- (۲) از بین رفتن جاذبه‌های روش‌فکری - استبداد ایلی قومی - حذف ساختارهای اجتماعی پیشین - آسیب‌پذیری بیشتر در برابر کشورهای غربی
- (۳) روی آوردن غرب‌گرایان به اندیشه‌های ناسیونالیستی - استبداد ایلی تاریخی - از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی - تقویت استقلال و عزت کشورهای اسلام
- (۴) از بین رفتن جاذبه‌های روش‌فکری - استبداد استعماری - از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی - آسیب‌پذیری بیشتر در برابر کشورهای غربی

«پاسخ»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با فروپاشی بلوک شرق و از بین رفتن جاذبه‌های روش‌فکری چپ در سطح جهانی، جریان چپ در کشورهای اسلامی نیز جاذبه‌ی خود را از دست داد و غرب‌گرایان این جوامع، دیگر بار به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آورdenد. رهاورد حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری است. قدرت حاکمان سکولار وابسته به قدرت جهان استعمار بود. آنان با اتکا به این قدرت، اقدام به از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی، حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید می‌کردند. دولتهای کشورهای مسلمان نیز به میزان دوری از سنن دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند.

- عبارت‌های زیر، به ترتیب با کدام گزینه مرتبط است؟
- اعترافات آنان از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظامهای لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.
  - به خطر شیوه‌ای که دولت‌های اسلامی در برابر جوامع غربی داشتند، توجه کردند.
  - در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند.

- ۱) روشنفکران چپ - بیدارگران اسلامی - منورالفکران غرب گرا
- ۲) منورالفکران غرب گرا - بیدارگران اسلامی - روشنفکران چپ
- ۳) روشنفکران چپ - منورالفکران غرب گرا - بیدارگران اسلامی
- ۴) بیدارگران اسلامی - منورالفکران غرب گرا - روشنفکران چپ

» پاسخ «

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اعتراض روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی آنان نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظامهای لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت. نخستین بیدارگران اسلامی به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند. منورالفکران غرب گرا که در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند، در نهایت با حمایت کشورهای غربی، حکومت‌های سکولار را در جوامع خود تشکیل دادند.

- ۳۸- به ترتیب کدام گزینه به مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی و عامل ضعف جوامع اسلامی از نظر آنان اشاره دارد؟

- ۱) به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند - حمایت دولت‌های استعمارگر غربی
- ۲) خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند - دوری مسلمانان از عمل به سنت‌های اسلامی
- ۳) نسبت به کشورهای غربی احساس خطر نمی‌کردند و حضور اقتصادی و سیاسی آنان را فرصت می‌دانستند - دوری مسلمانان از عمل به سنت‌های اسلامی
- ۴) به دنبال اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی بودند - حمایت دولت‌های استعمارگر غربی

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نخستین بیدارگران اسلامی به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند. برخی از آنان، دوری مسلمانان از عمل به سنت‌های اسلامی را عامل ضعف جوامع اسلامی می‌دانستند و گمان می‌کردند قدرت جوامع غربی به این دلیل است که عملکرد آنها اغلب همان است که مورد توجه اسلام نیز می‌باشد.

مجموعه سوالات استادبانک

۳۹- کدام گزینه به ترتیب جدول زیر را کامل می کند؟

اندیشه‌ی سیاسی قوم گرایانه‌ی غرب متجدد	نسل دوم غرب گرایان	دو عنصر برتر فرهنگ اسلامی
ب	الف	ج

- ۱) روشنفکران چپ - لیبرالیسم - فقاهت و عدالت
 ۲) منورالفکران غرب گرا - ناسیونالیسم - عدالت و عقلانیت
 ۳) روشنفکران چپ - ناسیونالیسم - فقاهت و عدالت
 ۴) منورالفکران غرب گرا - لیبرالیسم - عدالت و عقلانیت

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
 الف) با شکل‌گیری استعمار و نفوذ کشورهای غربی در کشورهای اسلامی، جریان اجتماعی دیگر، موازی نخستین بیدارگران اسلامی شکل گرفت. نسل اول این جریان به «منورالفکران» و نسل دوم آن به «روشنفکران» شهرت یافتند.
 ب) مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غرب گرا بی معنا یا منفور بود و در مقابل، به ناسیونالیسم که اندیشه‌ی سیاسی قوم گرایانه‌ی غرب متجدد بود، روی آورده بودند.
 ج) «فقاهت» و «عدالت» دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی، اغلب در حاشیه‌ی مناسبات قدرت‌های قومی، مهجور باقی مانده بودند.

۴۰- در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابت بین چه گروههایی به وجود آمد و با دخالت کدام کشور و به نفع چه جریانی پایان یافت؟

- ۱) بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب گرا - انگلستان - منورالفکران
 ۲) منورالفکران غرب گرا و مشروطه خواهان - انگلستان - مشروطه خواهان
 ۳) منورالفکران غرب گرا و موج دوم بیدارگران اسلامی - آمریکا - منورالفکران
 ۴) بیدارگران اسلامی و مشروطه خواهان - آمریکا - مشروطه خواهان

» پاسخ «

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب گرا به وجود آمد که پس از دهه کشمکش، با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفکران پایان یافت.

۴۱- نخستین رویارویی‌های غرب متجدد با جهان اسلام چه هنگامی رخ داد؟

- ۱) زمان جنگ‌های ایران و روس
 ۲) زمان استبدادهای قومی و قبیله‌ای
 ۳) زمان رنسانس
 ۴) زمان صلیبی

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نخستین رویارویی‌های غرب متجدد با جهان اسلام هنگامی رخ داد که قدرت‌های سیاسی جهان اسلام علی‌رغم رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند و عالمان دینی، اغلب براساس ضرورت حفظ امنیت با آنها تعامل می کردند.

- ۴۲- روشنفکران غرب‌گرا، بیداری را در چه عاملی می‌دانستند؟
- (۱) گذر از فرهنگ اسلامی و احیای مفهوم امت واحد
  - (۲) هدف ناسیونالیسم و توجه به مبانی اصیل هویت ایرانی مانند اولانیسم
  - (۳) اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی با تأکید بر مفهوم عدالت

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منورالفکران و روشنفکران غرب‌گرا برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را در گذر از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی معنا می‌کردند.

- ۴۳- اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول از چه نوع اعتراضاتی بود؟
- (۱) اعتراضاتی که به دلیل گریز از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی آنان شکل گرفته بودند.
  - (۲) اعتراضاتی که در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی و سوسیالیستی سازمان پیدا کرده بودند.
  - (۳) اعتراضاتی که نسبت به تحت نفوذ قرار گرفتن بلوک غرب در ذیل بلوک شرق شکل گرفته بودند.
  - (۴) اعتراضاتی که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفتند.

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی آنان نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.

- ۴۴- قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان بر اساس چه عنصری شکل می‌گرفت؟
- (۱) اعتقادات و پیشینهٔ تاریخی
  - (۲) مظاهر دینی و اسلامی
  - (۳) قدرت جهانی استعمار
  - (۴) روشنگری بیدارگران اسلامی

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینهٔ تاریخی این کشورها نداشت، بلکه قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.

- ۴۵- برخی از بیدارگران نخستین اسلامی، اغلب قدرت جوامع غربی را در چه چیزی می‌دیدند؟
- (۱) رشد و پیشرفت تکنولوژی در غرب
  - (۲) فاصله گرفتن دین از فرهنگ عمومی
  - (۳) عملکرد متناسب با آموزه‌های اسلام
  - (۴) علم مدرن و رویکرد حسی و تجربی

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برخی بیدارگران نخستین، دوری مسلمانان از عمل به سنت‌های اسلامی را عامل ضعف جوامع اسلامی می‌دانستند و گمان می‌کردند قدرت جوامع غربی به این دلیل است که عملکرد آن‌ها اغلب همان است که مورد توجه اسلام نیز می‌باشد.

۴۶- کدام گزینه عبارت زیر را کامل می کند؟

«منورالفکران غرب گرا نسبت به کشورهای استعمارگر .....»

- (۱) تمایلی نداشتند و بیشتر تأکید بر اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی داشتند.
- (۲) احساس خطر نمی کردند، بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می دانستند.
- (۳) تمایلاتی داشتند و به کمک آنها از جنبش‌های بیدارگران اسلامی جلوگیری کردند.
- (۴) احساس خطری نداشتند و خواستار اصلاح رفتار کشورهای غربی نسبت به دولت‌های مسلمان بودند.

پاسخ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منورالفکران غرب گرا نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی کردند، بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می دانستند.

۴۷- نخستین بیدارگران اسلامی، خطر غرب را در چه مواردی می دیدند؟

- (۱) فساد - قدرت نظامی - تهاجم فرهنگی
- (۲) سلطه‌گری - قدرت سیاسی - قدرت اقتصادی
- (۳) استعمار - قدرت نرم - سکولاریسم
- (۴) بی‌دینی - اومانیسم - فردگرایی

پاسخ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیدارگران نخستین، خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می دیدند.

۴۸- کدام عامل باعث آسیب‌پذیری بیشتر دولت‌های کشورهای غربی بوده است؟

- (۱) توجه کمتر به دو عنصر فقاہت و معنویت
- (۲) رویارویی با لایه‌های عمیق فرهنگ غرب
- (۳) میزان دوری از سنن دینی و اسلامی
- (۴) خودباختگی و شیفتگی در برابر فرهنگ غرب

پاسخ

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دولت‌های کشورهای مسلمان به میزان دوری از سنن دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می کردند.

جريان‌ها	عملکرد
ج	با فروپاشی بلوک شرق جاذبه‌ی خود را از دست دادند.
الف	از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند.
ب	اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند.

- ۴۹- کدام گزینه جدول زیر را کامل می‌کند؟
- ۱) بیدارگران اسلامی - روشن‌فکران غرب‌گرا - روشن‌فکران التقاطی
  - ۲) منورالفکران غرب‌گرا - روشن‌فکران التقاطی - روشن‌فکران غرب‌گرا
  - ۳) روشن‌فکران غرب‌گرا - روشن‌فکران التقاطی - منورالفکران غرب‌گرا
  - ۴) بیدارگران اسلامی - روشن‌فکران التقاطی - روشن‌فکران غرب‌گرا

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- الف: منورالفکران غرب‌گرا در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی سخن می‌گفتند.
- ب: با فروپاشی شرق و از بین رفتن جاذبه‌های روشن‌فکری چپ در سطح جهانی، روشن‌فکران التقاطی در کشورهای اسلامی نیز جاذبه‌ی خود را از دست دادند.
- ج: روشن‌فکران غربی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند.

۵۰- هر عبارت با کدام گزینه مرتبط است؟

- قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.
- آدمیت و منورالفکری
- به موازات نخستین بیدارگران اسلامی شکل گرفتند.
- اندیشه‌ی سیاسی قوم‌گرایانه‌ی غرب متعدد

- ۱) قدرت روشن‌فکران غرب‌گرا - اومنیسم و لژ بیداری ایرانیان - روشن‌فکران غرب‌گرا - لیبرالیسم
- ۲) قدرت حاکمان سکولار - اومنیسم و روشن‌گری مدرن - منورالفکران غرب‌گرا - ناسیونالیسم
- ۳) قدرت منورالفکران غرب‌گرا - روشن‌گری مدرن و سکولاریسم - روشن‌گران غرب‌گرا - ناسیونالیسم
- ۴) قدرت حاکمان سکولار - لژ بیداری ایرانیان - روشن‌فکران غرب‌گرا - لیبرالیسم

«پاسخ»

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. منورالفکران در ایران، اومنیسم را به آدمیت و روشن‌گری مدرن را به منورالفکری ترجمه کردند. به موازات نخستین بیدارگران اسلامی، گروه دیگری به نام منورالفکران در جوامع اسلامی پیدا شدند که شیوه‌ی غرب بودند. مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غرب‌گرا منفور یا بی‌معنا بود و در مقابل ناسیونالیسم که اندیشه‌ی سیاسی قوم‌گرایانه‌ی غرب متعدد بود، روی آورده بودند.